

Apotekstatistikk 2011

13. mars 2013

Innhold

1. Innledning	3
2. Konklusjoner 2011	3
3. Regnskapstatistikk 2011 og utvikling i kostnader og bruttofortjeneste	3
4. Omsetning og nøkkeltall	6
5. Antall apotek.....	9
6. Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene	10
7. Driftstøtte og fraktrefusjon.....	12

1. Innledning

Apotekstatistikken baseres på innrapporterte regnskapstall for det enkelte apoteks totalomsetning i regnskapsåret. Regnskapsmaterialet bygger på informasjon om enkeltapotek etter retningslinjer fastsatt av Legemiddelverket. Retningslinjene finnes på www.legemiddelverket.no. Dersom ikke annet er oppgitt, er apotekstatistikken kilden for tall i dokumentet.

De fleste apotekene i Norge er organisert som avdelinger eller aksjeselskap, i apotekkonsern med tilhørende legemiddelgrossister. Man må derfor vurdere regnskapstallene for apotek, grossist og kjede i sammenheng.

Alle beløp er uten merverdiavgift dersom annet ikke er oppgitt.

2. Konklusjoner 2011

- Driftsresultatet utgjør 3,4 % av driftsinntektene mot 3,7 % i 2010.
- Vareforbrukets andel av driftsinntektene reduseres til 71,7 %.
- Lønnskostnadenes andel av driftsinntektene på 16,8 % har økt med 0,2 prosentpoeng fra 2010.
- Lokalkostnader (2,9 %) viser liten endring
- Andre driftskostnader (4,1 %) øker med 0,6 prosentpoeng.
- Totalomsetningen (inkl sykehusapotek) økte med 2,4 % fra 2010 til 2011
- 25 % av de private apotekene hadde negativt driftsresultat.
- Fortsatt netto økning med 31 apotek. Ved årskiftet var det 714 apotekkonsepsjoner.

3. Regnskapstatistikk 2011 og utvikling i kostnader og bruttofortjeneste

Tabellen på neste side viser utviklingen i en del sentrale nøkkeltall for primærapotek fra 2002 til 2011. I beregningene av de økonomiske nøkkeltallene har vi valgt kun å se på de apotekene som har hatt et helt driftsår. Dermed blir ikke oppstartskostnader for nye apotek samt ekstraordinære inntekter for apotek som er solgt i løpet av året, regnet med. Tabellen viser videre forskjell i nøkkeltall for apotek organisert som aksjeselskap (AS) og som enkeltpersonsforetak i 2011. 10 enkeltpersonsforetak (EPF) og 636 apotek organisert under AS er representert i tallene for 2011.

Apotek som er eid av en apotekkjede får regnskapsført en andel av kjedenes felles overheadkostnader.

”Sum driftsinntekter” - ”Sum vareforbruk” = bruttofortjenestemargin.

Regnskapsstatistikk for alle primærapotek med fullt driftsår 2011											
	2002	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2011	AS	EMF
	%	%	%	%	%	%	%	%	1000 kr	%	%
Sum driftsinntekter	100	100	100	100	100	100	100	100	15 312 869	100	100
Sum inngående balanse	4,9	5,0	5,2	5,3	5,4	5,6	6,9	6,7	1 018 536	6,6	8,6
Varekjøp	78,6	75,3	74,5	73,7	72,8	73,6	71,6	71,6	10 961 219	71,7	66,9
Sum utgående balanse	5,8	5,1	5,5	5,7	5,9	6,6	6,6	6,8	1 042 350	6,8	5,8
Vareforbruk	77,7	75,2	74,1	73,3	72,3	72,6	71,9	71,4	10 937 405	71,5	69,8
Legemiddelavgift	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,3	0,3	0,3	45 322	0,3	0,3
Sum vareforbruk	78,6	76,0	74,9	74,1	73,1	72,9	72,2	71,7	10 982 727	71,7	70,0
Sum personalkostnader *	15,1	14,0	14,3	14,8	16,3	16,3	16,6	16,8	2 572 029	16,7	20,0
Sum ordinære avskrivinger	1,0	1,3	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	179 246	1,2	0,9
Sum lokalkostnader	2,0	2,1	2,3	2,4	2,6	2,7	2,8	2,9	440 771	2,9	2,6
Sum andre driftskostnader	2,5	3,6	3,9	3,9	4,0	3,8	3,5	4,1	621 110	4,1	3,0
Sum driftskostnader	99,2	97,0	96,6	96,2	96,9	96,8	96,3	96,6	14 795 883	96,6	96,5
Sum driftsresultat	0,8	3,0	3,4	3,8	3,1	3,2	3,7	3,4	516 986	3,4	3,5
Finansinntekter	0,5	0,1	0,1	0,3	0,5	0,3	0,5	0,7	103 549	0,7	0,2
Finanskostnader	-0,8	-0,3	-0,2	-0,3	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	-11 708	-0,1	-0,2
Netto finanskostnader	-0,3	-0,2	-0,1	0,0	0,2	0,2	0,4	0,6	91 841	0,6	0,0
Resultat før driftstøtte	0,5	2,8	3,2	3,8	3,2	3,4	4,1	4,0	608 823	4,0	3,5
Driftstøtte **	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	3 221	0,0	0,0
Sum apotekets overskudd	0,6	2,9	3,3	3,8	3,3	3,5	4,2	4,0	612 044	4,0	3,5
Goodwill	1,2	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	169 748	1,1	0,0

*For enkeltpersonsforetakene er det kalkulert inn en lederlønn på 739 000 kroner for hovedapotekene (9 av 10 stk) for å gjøre personalkostnadsprosenten sammenlignbar med aksjeselskapene. Satsen er satt med utgangspunkt i Norges Farmaceutiske Forenings lønnsstatistikk (publisert på http://farmaceutene.no/asset/3222/1/3222_1.pdf)

** Se kap. 7.

Vareforbruksprosenten fortsatte å falle i 2011 til 71,7 % av driftsinntektene. Personalkostnadene økte med 0,2 prosentpoeng til 16,8 %. Andre driftskostnader øker fra 3,5 % til 4,1 %. Driftsresultatsmarginen sank fra 3,7 % i 2010 til 3,4 % i 2011.

Legemiddelavgiften utgjorde for alle apotek kr 62,8 mill i 2011. Den beregnes av legemiddelgrossistenes legemiddelomsetning. Grossisten viderefakturerer legemiddelomsetningsavgiften til apotekene

I 2011 viste 163 primærapotek med helt driftsår et samlet negativt driftsresultat på 107 mill. kroner, mens samlet negativt driftsresultat i 2010 var på 85 mill. kroner fordelt på 139 apotek. I 2011 hadde 25 % av primærapotekene et negativt driftsresultat. Tilsvarende tall for 2010 var 22 %.

Apotek i sentrale strøk er i 2011, som i 2010, overrepresentert blant apotekene som drives med negativt driftsresultat. Dette fremkommer ved å dele apotekene inn etter Statistisk sentralbyrås kommuneklassifisering¹, se følgende tabell.

	Antall apotek ²	Antall apotek med negativt driftsresultat	Andel apotek med negativt driftsresultat
Minst sentrale kommuner	66	10	15 %
Mindre sentrale kommuner	40	10	25 %
Noe sentrale kommuner	114	26	23 %
Sentrale kommuner	426	117	27 %
Alle apotek	646	163	25 %

¹<http://www.ssb.no/kommuner/komklasse94.html>

² Primærapotek med helt driftsår.

4. Omsetning og nøkkeltall

Omsetning og nøkkeltall – primærapotek og sykehusapotek

Total omsetning for alle apotek var 19,5 mrd. kroner i 2011. Det tilsvarer en vekst på 2,4 % fra 2010.

Totalomsetning alle apotek								
	2002	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sum omsetning*	13,2	15,8	16,3	17,1	17,8	18,4	19,1	19,5
* Total omsetning inkl sykehusapotek i milliarder kr.								

Primærapotekene hadde i 2011 en total omsetning på 15,4 mrd. kroner, hvorav apotek med drift bare deler av året utgjorde 0,13 mrd. kroner. Apotek med fullt driftsår hadde en omsetning på 15,31 mrd. kroner.

Primærapotek	2010	2011
Totalomsetning	15,17 mrd	15,44 mrd
Totalomsetning helt driftsår	15,06 mrd	15,31 mrd
Apotek med omsetning under 12 mnd	0,12 mrd	0,13 mrd

Total omsetning for alle primærapotek økte med 1,8 prosent fra 2010 til 2011.

Gjennomsnittlig omsetning per primærapotek med fullt driftsår var på 23,7 mill. kroner i 2011. Den er redusert med 1,1 % sammenlignet med 2010. Dette skyldes en økning i antall apotek.

Gjennomsnittsomsetningen i enkeltpersonsforetakene var 22,6 mill. kroner og 23,7 mill. kroner i ASene (apotek med fullt driftsår).

Norges største primærapotek omsatte for ca 79 mill. kroner.

Omsetningsutvikling primærapotek 2002 – 2011								
	2002	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Snitt omsetn. pr. apotek *	25 303	25 648	25 354	25 460	24 813	24 577	23 973	23 704
Total omsetning i apotek**	11,392	13,014	13,341	13,485	14,372	14,817	15,173	15,443
* Gjennomsnitt omsetning pr. apotek tusen kr								
** Total omsetning alle primærapotek i milliarder kr								

I Norge fastsetter Statens legemiddelverk maksimale priser og apotekavanse på alle reseptpliktige legemidler til mennesker. Priser og avanser på reseptfrie legemidler, handelsvarer og veterinære legemidler er ikke regulert.

Andre nøkkeltall 2011 - Primærapotek helt driftsår		
		%
Handelsvarer	3,4 mrd. kr	23
Reseptfritt	1,5 mrd. kr	10
Areal	15 300 m ²	
Årsverk	4587	
Antall apotek	646	

Omsetningen av handelsvarer utgjør 23 % av totalomsetningen i primærapotekene i 2011. Videre utgjør reseptfrie legemidler 10 % av omsetningen. Dette innebærer at 33 % av apotekenes omsetning ikke er omfattet av statens pris- og avanseregulering på legemidler. Denne andelen av omsetningen har økt over tid. I 2007 var tilsvarende andel 29 % (18,5 % handelsvarer og 10,5 % reseptfritt).

I gjennomsnitt hadde primærapotek et areal på 247 m².

Sykehusapotekenes omsetning har økt vesentlig over tid, og økte med 4,8 % fra 2010 til 2011.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sum omsetning (mill. kr)	2 269	2 419	2 602	2 917	3 158	3 454	3 602	3 879	4 067

I 2011 var det i Norge 32 sykehusapotek, og staten eide 30 av disse gjennom helseforetak. Sykehusapotekene omsatte for 4,1 mrd. kroner, med en driftsresultatmargin på 1,8 %.

Sykehusapotekene har langt høyere gjennomsnittsomsetning (127,1 mill. kroner) enn de private apotekene. Det største sykehusapoteket omsatte for 440 mill. kroner.

En mye høyere andel av sykehusapotekenes reseptomsetning (AUP) går til institusjoner (sykehus) enn ved primærapotek. I 2011 gikk 59 % av reseptomsetningen ved sykehusapotekene til institusjoner³ og 40 % ble solgt til personkunder. Tilsvarende andeler for primærapotek var 6 og 92 %. Dersom man ser på reseptsalget målt i volum (antall pakninger), solgte sykehusapotekene 68 % av pakningene til institusjoner og 32 % til privatkunder. Tilsvarende andeler for private apotek var 7 og 90 %. Disse prosentandelene har vært relativt stabile

³ Salg "til egen praksis" er regnet med i salg til institusjoner.

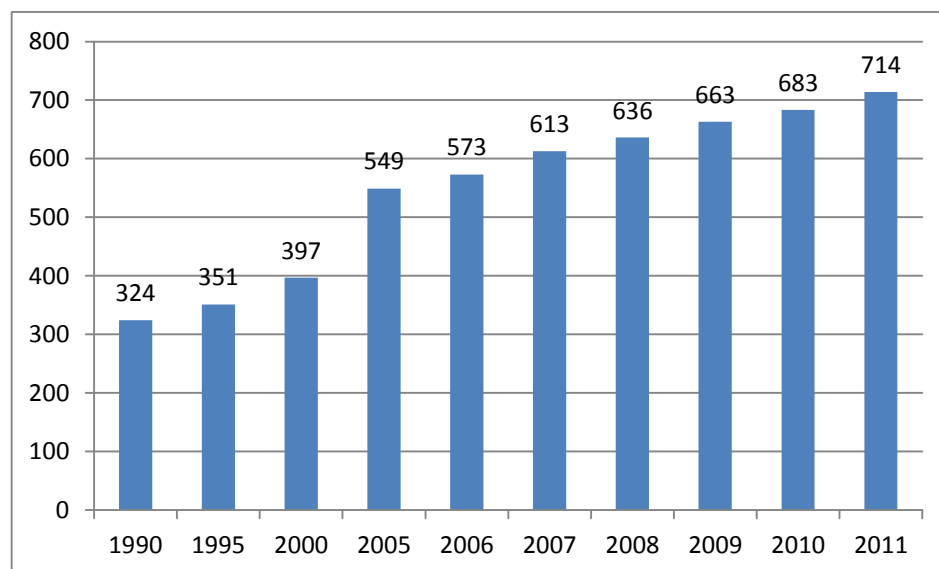
over tid når det gjelder AUP-verdi. Når det gjelder salget målt i antall pakninger, har andelen som selges til personkunder økt for både primærapotek og sykehusapotek. Andelen av pakninger som selges til institusjoner har blitt redusert for begge typer apotek. (Datakilde for dette avsnittet: Reseptregisteret, Nasjonalt folkehelseinstitutt).

Andre nøkkeltall 2011 – Sykehusapotek		
		%
Handelsvarer	210 mill. kr	5,2
Reseptfritt	83 mill. kr	2,1
Areal m2	18 475 m2	
Årsverk	876	
Antall apotek	32	

Sykehusapotek omsetter mindre handelsvarer og reseptfrie legemidler enn private apotek. Sykehusapotekenes areal varierer mye, avhengig av funksjonsnivå.

5. Antall apotek

Figuren viser antall apotekkonsesjoner ved årsskiftet 31.12. i det aktuelle året.

Kilde: Legemiddelverket

Fra 1990 til 2011 har antall apotek økt med 359 til 714. Fra 2010 til 2011 har antallet økt med 31 netto.

Primærapotek som er organisert som AS har økt i antall fra 2010 til 2011. Antall enkeltpersonsforetak er redusert fra 13 i 2010 til 10 i 2011.

1 apotek har avviklet virksomheten i 2011

Nye apotekkonsesjoner og kommunesentralitet i 2011

SSB-kategori	2011
Minst sentrale kommuner	2
Mindre sentrale kommuner	3
Noe sentrale kommuner	6
Sentrale kommuner	20
Totalt antall nye apotek	31

Tabellen viser hvor de nye apotekene er blitt etablert etter Statistisk Sentralbyrås klassifisering av kommunesentralitet (jf. fotnote på side 5).

Se notatet "Apotekdekning i Norge fra 1990 – 2009" på www.legemiddelverket.no for mer informasjon om apotekdekningen.

6. Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene

For å få et mer fullstendig bilde av økonomien i apoteknæringen må man også se på de økonomiske resultatene i de tilhørende selskapene (holdingselskap, kjede og grossist).

Nøkkeltallene viser en stabil økonomisk utvikling.

ÅRSREGNSKAPSDATA LEGEMIDDELDISTRIBUTØRENE I NORGE

Selskap	Driftsinntekter										Driftsresultat										Resultat før skatt									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011			
Tamro OYJ (Phoenix)*																														
Apokjeden AS*	181	256	*257	*248	*278	*298	*311	*298	*312	99	147	*174	*137	*168	*199	*178	*123	*131	58	129	*160	*122	*457	*174	*174	*1194	*450			
Apotek 1 Norge AS*	3 531	4 290	*3766	*3947	*5094	*5280	*5511	*5782	*5892	-8	8	*65	*82	*118	*134	*92	*256	*143	-3	15	*116	*88	*127	*148	*99	*290	*185			
Apokjeden Distribusjon AS*	3 962	4 447	*4244	*4424	*4565	*4590	*4936	*4524	*4599	60	70	*33	*122	*157	*181	*221	*264	*273	36	66	*31	*124	*169	*203	*226	*283	*292			
Alliance Boots Plc **																														
Alliance UniChem Norway Holdings AS	-	-								0	0								40	20	20	**33	**28	**32						
Boots Norge AS	2 486	2 850	2 915	**3814	**3407	**3481	**3646	**3666	**3748	22	50	58	**34	**2	**28	**0	**69	**27	-9	32	42	**8	**21	**49	**6	**71	**28			
Alliance Healthcare Norge AS	2 206	2 438	2 430	**3206	**2697	**2751	**3168	**3522	**3421	17	34	78	**143	**131	**111	**144	**148	*135	6	43	76	**141	**130	**111	**153	**158	**152			
Celesio AG ***																														
Norsk Medisinaldepot AS ***	72	51	55	56	7455	7723	8161	8288	8472	18	24	20	29	327	400	350	399	433	10	22	19	27	345	423	343	401	274			
Vitusapotek AS	2 596	2 807	2 992	3 196						-54	-34	4	33						-64	-41	11	36								
NMD Grossisthandel AS	5 039	5 244	5 487	5 897						83	92	105	182						81	91	109	191								
Tallene er i mill NOK og er samlet fra årsberetningene til selskapene.																														
*Resultat er etter finans og før skattekostnad																														
* Selskapene knyttet til Apokjeden AS har avvikende regnskapsår 1.2 - 31.1.Fra 2005.																														
** Selskapene knyttet til AllianceBoots Plc har avvikende regnskapsår 1.4.- 30.3.Fra 2006.																														
*** Vitusapotek AS og NMD Grossisthandel AS fusjonerte med Norsk Medisinaldepot AS 1.1.2007																														
Apokjeden Distribusjon AS og Alliance Healthcare Norge AS(Holtung AS) er registrert som legemiddelgrossister.																														

7. Driftstøtte og fraktrerefusjon

Driftstøtte til apotek

Totalt ble det for kalenderåret 2011 utbetalt 8,7 mill. kroner i driftstøtte til apotek. Av dette gikk 4,9 mill. kroner til Institutt for energiteknikk. Den øvrige driftsstøtten ble fordelt med 1,4 mill. kroner til distriktsapotek og 2,4 mill. kroner til vaktapotek. Det ble innvilget 16 driftstøttesøknader fra apotek.

Driftstøtte 2011			
	Tildelt støtte	Antall apotek	Kjedetilknytning
Vaktapotek	2 354	9	Vitus -1, Apotek1-7, Andre-1
Distriktsapotek	1 419	7	Apotek1-1, Boots-2, Andre-4
Total driftstøtte	3 773	16	

Ytterligere informasjon om driftstøtteordningen finnes på www.legemiddelverket.no.

Fraktrerefusjon

Staten dekker 50 prosent av fraktkostnadene ved forsendelse av legemidler til pasienter etter bestemte retningslinjer. Ordningen forvaltes av Statens legemiddelverk. Apotekene krever refusjon månedlig for andelen av forsendelseskostnaden pasientene ikke skal betale selv.

Det ble totalt utbetalt 17,6 mill kroner i fraktrerefusjon i 2011. 223 apotek søkte refusjon til fraktgodtgjørelse.

Se www.legemiddelverket.no for mer informasjon om fraktrerefusjonsordningen.